

Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu

Slavkov

CZ0213071

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Základní údaje

Název: Slavkov

Kód lokality: CZ0213071

Kód lokality v ÚSOP: 2594

Rozloha (ha): 4,6722

Biogeografická oblast: kontinentální

Zařazení EVL na evropský seznam: 2008/25/ES

Zařazení EVL na národní seznam:

nařízení vlády č.132/2005 Sb., příloha 93

1.2 Způsob zajištění ochrany

Zvláště chráněná území (ZCHÚ)

NENÍ

Ochranné pásmo zvláště chráněného území (OP ZCHÚ)

NENÍ

Poznámkové pole ke způsobu zajištění ochrany

připravuje se vyhlášení PP

Smluvní ochrana dle § 39 ZOPK

NENÍ

Základní ochrana dle § 45c, odst. 2 ZOPK

Celková rozloha území chráněného dle režimu základní ochrany (ha): 4,6722

Relativní rozloha území chráněného dle režimu základní ochrany (%): 100

[Jiná území chráněná podle národní legislativy, evropské legislativy nebo mezinárodních úmluv v překryvu s EVL](#)

Ptačí oblasti

NEJSOU

1.3 Územně správní příslušnost

Středočeský kraj

Dotčené obce

Olbramovice, Vrchotovy Janovice

Dotčená katastrální území

Křešice u Olbramovic, Rudoltice u Vrchotových Janovic

1.4 Stručná charakteristika území

Ekotop

Geologie: Území leží na středočeském plutonu, podklad tvoří biotitické granodiority.

Geomorfologie: Na rozhraní Benešovské a Vlašimské pahorkatiny.

Reliéf: Okolí lokality má velmi členitý erozně denudační reliéf, se strukturálními sukly a s útvary zvětrávání a odnosu.

Pedologie: V území se vyvinuly glejové půdy a kyselé kambizemě.

Krajinná charakteristika: Mělký rybník na mírné vyvýšenině v nadmořské výšce cca 450 m.

Biota

Mělký rybník s haluchou vodní (*Oenanthe aquatica*). Velmi dobře vyvinutá hydrosérie ekosystémů - natantní a submerzní vegetace tvořená převážně rdesty, na pobřeží společenstva se zevrem vzpřímeným (*Sparganium erectum*), orobincem široolistým (*Typhla latifolia*) a vysokými ostřicemi. Dále od rybníka se rozkládají reprezentativní a druhově poměrně bohatá, třebaže postupně degradující společenstva podmáčených a střídavě vlhkých trávníků svazů *Calthion* a *Molinion*. Z druhů červeného seznamu nalezeny u hráze skřípípec jezerní (*Schoenoplectus lacustris*) a v loukách kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*). Tamtéž bylo v předchozích letech zaznamenáno i několik jedinců prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*). Do mokřadní a luční vegetace místy invaduje třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*).

Významná lokalita kuňky ohnivé (*Bombina bombina*) v regionu jižní části středních Čech, středisko rozšíření druhu pro okolní rybníčnatou oblast. Pravděpodobný výskyt dalších druhů objživelníků, při průzkumu 2012 zaznamenán *Rana esculenta synclepton*, od zpracovatelů plánu péče (období 2011-2020) udávání též *Triturus vulgaris* a *T. alpestris*, *Hylea arborea*, *Bufo viridis* a *B. bufo*, *Rana lessonae*, *R. ridibunda* a *R. temporaria*.

2. Stav EVL a předmětů ochrany

2.1 Předměty ochrany a jejich cílový stav

Druhy

Název předmětu ochrany: kuňka ohnivá *Bombina bombina*

Kód předmětu ochrany: 1188

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace				přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř rozšířeného areálu druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Do současné doby se zde zachovala vitální populace, s velkou pravděpodobností shodná s tou v době vyhlášení, jakož i prostředí v němž tato populace může prosperovat. Tento stav je třeba udržet i nadále.

2.2 Nároky předmětů ochrany

Druhy

Název předmětu ochrany: kuňka ohnivá *Bombina bombina*

Kód předmětu ochrany: 1188

Popis nároků předmětu ochrany:

Kuňka obecná je mimo dobu rozmnožování více vázána na vodní prostředí než kuňka žlutobřichá. Většinu roku tedy tráví ve vodě, kde dochází i k páření. Klade vajíčka většinou v několika etapách v závislosti na deštích od dubna do srpna. Žije v jezírkách v lomech a pískovnách, tůních, avšak nejčastěji v rybnících (někdy i v návesních), méně často ve venkovských koupalištích a požárních nádržích. Vyhledává však především mělké, zarostlé okraje extenzivně obhospodařovaných či neobhospodařovaných rybníků, které jsou bohaté na její hlavní potravu – komáří a pakomáří larvy. Z vajíček se zhruba po jednom týdnu líhnou larvy (pulci) živící se řasami a organickými zbytky. Přibližně po 8–10 týdnech se pulci proměňují v žabky, které se zdržují rovněž ve vodě a žijí podobným způsobem jako dospělí jedinci. Mladí jedinci po deštích často vyhledávají nové lokality. Koncem léta žaby vodu opouštějí a migrují k zimním úkrytům. Zimují v puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, pod návěsemi listů, v ruinách, ve sklepích atp., většina populace do 250 m od vody, ojediněle do 800 m. Rozmnožování předchází hlasové projevy – známé kuňkání. Na našem území se dosti často vyskytují kříženci s kuňkou žlutobřichou. Areály obou druhů kuňek se nepřekrývají, avšak v zóně dotyku areálů vzniká tzv. hybridní zóna, kde nalezneme prakticky výhradně křížence obou druhů.

Lokality osídlené kuňkou obecnou mají rozmanitý charakter, proto je třeba management přizpůsobit konkrétním potřebám na dané lokalitě; důležité je pravidelně kontrolovat stupeň sukcese lokalit specialistou na obojživelníky Management v nezarybněných mělkých tůňkách v opuštěných i funkčních lomech a na vlhkých lukách Při absenci pravidelné údržby těchto lokalit dochází někdy k velmi rychlému růstu vegetace a následnému zazemňování (nejrychleji běží proces po náletu orobince) především v nižších polohách přibližně do 500 m n. m. Podle zkušeností může taková lokalita zaniknout někdy již během několika let, jindy vydrží bez zásahu deset let i více vcelku v dobrém stavu (záleží na nadmořské výšce a úživnosti lokality). Nutné je individuální posouzení a pravidelná kontrola stupně sukcese specialistou na obojživelníky (v nižších nadmořských výškách jednou za tři až čtyři roky, u lokalit nad 500 m n. m. méně často). Tůňky je optimální udržovat jen velmi málo zarostlé ponořenou či litorální vegetací, případně částečně zanesené listím. Pokud vegetace vodní sloupec z poloviny proroste nebo vrstva listů dostoupí do poloviny výše vodního sloupce, přestávají být takové tůňky vhodné. Nutno je vzít také v potaz, že vodní vegetace (především litorální – orobince) drobné tůňky vysušuje a rozkládající se vrstva rostlin rychle vytváří vrstvu bahna. Na druhé straně dospělá i larvální stadia nalézají v rostlinách a spadném listí úkryt a spadané listí podporuje rozvoj bakterií a následně komářích larev, jimiž se kuňky živí. Je nutné individuální posouzení a podle potřeby odstraňovat vegetaci a jemný sediment častěji než pro ostatní druhy obojživelníků. Údržbou se tedy rozumí odstraňování přebujelé vodní vegetace, napadaného listí, sedimentu a případné

prohlubování tůňek nebo vytvoření tůňek nových tam, kde se změnil hydrologický režim. Rovněž je nutno průběžně odstraňovat křovinnou a stromovou vegetaci, která by tůňky příliš zastiňovala.

Nelesní biotopy

Na loukách v bezprostřední návaznosti na rozmnožovací plochy je vhodné aplikovat ruční kosení nebo extenzivní pastvu. Na kosení vzdálenějších porostů (do ca 200 m) je nutno používat vysoko nastavitelnou lištu – nejlépe 15 cm, a to především tehdy, bude-li kosení probíhat po dešti a v deštivých dnech. Lépe je kosení za takového počasí raději odložit. Při mechanizovaném kosení není vhodné používání bubnových sekaček. Na lučních a polních porostech v dosahu akčního radia druhu je nutné vyloučit užívání biocidů, velice důležité je vyhnout se chemickým postřikům v blízkosti vodotečí, které napájejí EVL.

Les

Každá navrhovaná rekonstrukce nezpevněné zvodnělé lesní cesty či zvodněného příkopu podél zpevněné, anebo nezpevněné účelové cesty v dosahu akčního radia druhu musí být individuálně posouzena specialistou ve spolupráci s majiteli či uživateli pozemků. V případě výstavby nových komunikací a cyklostezek v dosahu akčního radia druhu uplatnit na exponovaných místech technická řešení, která vyloučí nebo budou minimalizovat dopad jejich využívání na obojživelníky.

2.3 Řešení konfliktů při zajišťování požadavků různých předmětů ochrany EVL

Při odbahňování rybníka může dojít ke zvýšené mortalitě obojživelníků, včetně předmětu ochrany. Odbahňování by tedy mělo probíhat v době, kdy již nedochází k rozmnožování a alespoň někteří mladí jedinci dokázali opustit nádrž a přitom se ještě v zátopě neukryli zimující druhy (předmět ochrany v zátopě nezimuje). Při zimním nebo bezrce jarním vypouštění hrozí, že rybník nebude mít na jaře dostatek vody, neboť postrádá výrazný a vydatný zdroj. Optimální obdobím je proto podzim (spíše říjen).

Odbahňování by mělo být prováděno pouze tehdy, když by kvůli nahromaděnému sedimentu hrozil zánik nebo významné omezení funkcí nádrže. Jelikož by tedy takový zásah byl nezbytný pro zachování stanoviště a tedy i pro dlouhodobé přežití populace, lze z krátkodobého hlediska akceptovat zvýšenou úmrtnost kuňky.

2.4 Konflikt s jinými ochrannými režimy dle ZOPK

Odbahňování viz výše. Kvůli migrujícím obojživelníkům je třeba provádět kosení přilehlé luk v časném termínu. To by mohlo mít negativní dopad na zde se vyskytující ohrožené druhy rostlin, zejména prstnatce májového. Kosení v krátkém časovém úseku od poloviny do konce června je však vhodným kompromisem s nejnižším negativním dopadem jak na obojživelníky, tak na rostliny.

2.5 Využívání EVL a zhodnocení jeho důsledků pro předměty ochrany

Stručná charakteristika a vliv činnosti

- Chov ryb

Rybník je již delší dobu bez rybářského obhospodařování. Ani v při kontrole v srpnu 2012 nebyla zaznamenána přítomnost hospodářských druhů ryb ani jiné známky jejich chovu. Nepřítomnost většího množství ryb a zásahů spojených s jejich chovem umožnily rozvoj vegetace v litorálu i v ploše rybníka a tedy i příhodného prostředí pro kuňku obecnou. Významný pozitivní vliv též může mít snížení predatorního tlaku. Rybník je však doposud pro chov ryb způsobilý a v budoucnosti by mohlo dojít k opětovné intenzifikaci hospodaření, čemuž je potřeba zabránit.

- Chov kachen

Třebaže chov ryb je v současné době v útlumu, rybník nadále slouží k chovu polodivokých kachen. V ploše rybníka je umístěno několik budek, o zvýšené početnosti vypovídá i velké množství kachního peří zachyceného při březích. Predatorní tlak na larvální stadia žab a zvýšená trofie vody spojené s chovem mají jednoznačně negativní vliv na populaci kuňky, jeho míra však není recentně známa.

- Absence hospodaření a údržby

Útlum rybářského obhospodařování rybníka s sebou přináší i omezení péče o samotný rybník. Funkce rybníka jím však zatím není omezena, naopak byl tak umožněn rozvoj přirozeného litorálu s mělčinami a bohatou vegetací. Zarůstání rybníka dosud nepředstavuje problém, plocha volné hladiny je v současnosti větší než jaká byla dle leteckých snímků v polovině minulého století. Koruna hráze je díky nedostatečné údržbě poškozena na několika místech. Úplný rozpad hráze či hrázních zařízení sice zatím pravděpodobně nehrozí, oprava je však žádoucí, mimo jiné i proto, aby se předešlo budoucímu zhoršení funkce či přímo zániku nádrže.

Na prosperitu populace kuňky má vliv – a to jak pozitivní, tak negativní – také hospodaření v širším okolí rybníka. I zde je patrný ústup obhospodařování. Některá v minulosti otevřená místa, zvláště po obvodu EVL recentně zarůstají hostě, většinou monodominantní keřové formace. V důsledku slabého obhospodařování dochází k úspěšnému uchyťování náletových dřevin uvnitř lučních porostů a masivnímu šíření třtiny křovištní tamtéž jakož i

v jiných mokřadních společenstvech. Díky tomu významně klesá využitelnost a migrační prostupnost lokality pro předmět ochrany.

- Myslivost

Kromě zařízení na chov kachen je v lokalitě také umístěno krmeliště s krytým krmelcem pro zvěř. Přímý vliv na předmět ochrany sice nemá, zvýšeným přísunem živin do travinných ekosystémů však může uspišit jejich zarůstání a tedy i snížení jejich atraktivity pro kuňku. Zároveň však s sebou disturbance, kterou zvěř způsobuje, přináší i opačný efekt, tedy rozvolňování travních porostů.

2.6 Související platné dokumenty ve vztahu k předmětům ochrany dle speciálních zákonů

NEJSOU

3. Péče o EVL

3.1 Popis optimálního způsobu péče o předměty ochrany

Chov ryb v rybníce by měl být i nadále utlumen, popřípadě obnoven pouze v extenzivní podobě. Intenzivní i polointenzivní chov ryb je třeba považovat za nežádoucí. Při obnově chovu ryb je třeba výlov provádět pouze na podzim, s okamžitým přehrazením výtoků po odlovu.

Stejně tak by měl být vyloučen i chov kachen a zařízení na chov by měla být z lokality odstraněna.

Údržba rybníka by vždy měla šetřit litorální zónu. Případné odbahňování by mělo být prováděno jen ve skutečně odůvodněných případech, kdy by byla ohrožena funkce nádrže či přímo hrozil její zánik. Měloby se omezovat spíše na prostor před hrází, pokud bude zasahovat hlouběji do plochy rybníka, pak by se hranici litorální vegetace nemělo přiblížit na méně než cca 10 m. Výjimkou by mohla být pouze situace, kdy hrozí úplné zazemnění rybníka – i v takovém případě však musí veškeré zásahy podléhat schválení a kontrole odbornými pracovníky OOP. Sediment by měl být odstraňován v prostoru hráze, nepřípustné jsou jeho vyhrnování či depozice v litorálu. Všechny zásahy spojené s údržbou by měly být prováděny tak, aby nenarušily rozmnožování a vývoj larev kuňky obecné. Odbahňování je vhodné provádět na podzim s neprodleným napuštěním rybníka po skončení prací. Dočasně zvýšenou mortalitu kuňky lze v tomto případě připustit, jelikož tak bude z dlouhodobého hlediska umožněno zachování stanoviště a tedy i populace jako celku, zvláště zůstanou-li ušetřeny litorální partie, které mohou nadále sloužit jako úkryt většině jedinců.

Luční porosty v EVL by měly být koseny na většině plochy jednou ročně, v místech dominovaných třtinou křovištní pak dvakrát či třikrát ročně. Seči by měly podléhat i ty části mokřadních porostů, do nichž rovněž invadovala třtina křovištní. Management by měl kromě možné migrace obojživelníků též zohledňovat fenologii ohrožených prstnaticů májových, které byly v loukách zaznamenány. Kosení by tedy mělo být prováděno v průběhu června. Zcela nevhodné je kosení v červenci nebo srpnu, kdy mladí jedinci opouštějí vodní nádrž. Za vhodné nástroje lze považovat ruční nástroje či lištovou sekačku s lištou nasazenou ve výšce alespoň 15 cm. Kosení za deště či krátce po něm by mělo být vyloučeno. S ohledem na případný výskyt významnějších druhů bezobratlých je doporučeno volit mozaikovou seč, při níž bude 1/2 - 2/3 plochy pokoseno v časném a zbývající část v pozdním termínu či v příštím roce. Myslivecké krmeliště je žádoucí přemístit ze středu travního porostu mimo EVL, nebo alespoň do jejich okrajových partií zarostlých hustými křovinami.

Z celé plochy EVL je třeba průběžně odstraňovat náletové dřeviny. Před zarůstáním dřevinami je třeba chránit zejména luční a litorální stanoviště, naopak pásy křovin v okrajových partiích je možné ponechat s pouhým případným proředěním porostů.

3.2 Navrhovaná opatření

Opakovaná opatření

Číslo zákresu managementového opatření	1, 1
Název managementového opatření	<i>Ruční kosení podmáčených lokalit, svažitých lokalit a lokalit se zhoršenou dostupností</i>
Kategorie opatření	<i>Kosení</i>
Cílový předmět ochrany	<i>Bombina bombina (kuňka ohnivá)</i>
Popis opatření	<i>louky přiléhající k rybníku; termín a způsob kosení přizpůsobit migrujícím obojživelníkům a případnému výskytu ohrožených druhů rostlin; možno též využít lehkou mechanizaci, zvláště ve srážkově deficitních letech</i>
Vhodný interval	<i>1 x za 1 rok / let</i>
Kalendář pro management	<i>15.6. - 30.6., pozdní seč 15.9. - 31.10.</i>
Poznámka	

Číslo zákresu managementového opatření	<i>bez zákresu (vymezeno plochou EVL)</i>
Název managementového opatření	<i>Výřez skupin či jednotlivých náletových dřevin</i>
Kategorie opatření	<i>Výřez náletu</i>
Cílový předmět ochrany	<i>Bombina bombina (kuňka ohnivá)</i>
Popis opatření	<i>prostor celé EVL, především louka a litorál</i>
Vhodný interval	<i>1 x za 10 rok / let</i>
Kalendář pro management	<i>1.11. - 31.3.</i>
Poznámka	

Jednorázová opatření

Číslo zákresu managementového opatření	2
Název managementového opatření	Jiné opatření
Kategorie opatření	Jiné
Cílový předmět ochrany	Bombina bombina (kuňka ohnivá)
Popis opatření	odstranění kachních budek jakož i jiných zařízení na podporu chovu kachen
Kalendář pro management	kdykoliv
Poznámka	

Číslo zákresu managementového opatření	bez zákresu (vymezeno plochou EVL)
Název managementového opatření	Odstranění odpadků či skládky
Kategorie opatření	Odstranění odpadu
Cílový předmět ochrany	Bombina bombina (kuňka ohnivá)
Popis opatření	prioritní je likvidace krmeliště pro zvěř s cílem zabránit eutrofizaci a ruderalizaci plochy; opatření neprovádět za vlhka, aby se snížila mortalita obojživelníků způsobená pojezdem dopravních prostředků
Kalendář pro management	kdykoliv
Poznámka	

4. Závěrečné údaje

4.1 Použité podklady

Chocheš K., Zajíček R. (2010) Plán péče o zvláště chráněné území – Přírodní památku Slavkov, ms. depon. in: Krajský úřad Středočeského kraje: 39 pp.

Šotkovský P. (2004) závěrečná zpráva mapování biotopů Natura 2000, kód díla A0476, ms. 8 pp.

4.2 SDO zpracoval

Organizace: AOPK ČR, Krajské středisko Praha a střední Čechy

Zpracovatel: Mgr. Josef Spilka

E-mail: praha@nature.cz

Datum zpracování:

5. Seznam zkratk

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ES	Evropský seznam
EVL	Evropsky významná lokalita
OP ZCHÚ	ochranné pásmo zvláště chráněného území
SDO	Souhrn doporučených opatření
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů

6. Přílohy

6.1 Orientační mapa evropsky významné lokality

CZ0213071_Slavkov_orientacni_mapa.pdf

6.2 Mapa způsobu zajištění ochrany EVL

NENÍ

6.3 Mapa zákresů managementových opatření na vymezených plochách

CZ0213071_Slavkov_Jine.pdf

CZ0213071_Slavkov_Koseni.pdf

6.4 Rámcová směrnice pro lesní stanoviště

NENÍ